

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 77
від 22 вересня 2021 року

Про проект Постанови про заходи, направлені на захист дитинства і материнства та подолання демографічної кризи в Україні (реєстр. № 5684 від 18.06.2021)

Розглянувши проект Постанови про заходи, направлені на захист дитинства і материнства та подолання демографічної кризи в Україні (реєстр. № 5684 від 18.06.2021), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Цимбалюком М.М., Качурою О.А та іншими, Комітет зазначає, що головним Комітетом щодо розгляду цього проекту Постанови визначений Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Відповідно до Пояснювальної записки проекту Постанови його метою є “відновлення належного соціального захисту сімей з дітьми, забезпечення охорони материнства і дитинства та вжиття заходів для подолання демографічної кризи в Україні”.

Комітет у межах своєї компетенції розглянув проект Постанови та відзначає, що ним пропонується шляхом розроблення Кабінетом Міністрів України законопроектів і нормативно-правових актів врегулювати низку питань, у тому числі які стосуються сфери освіти. Зокрема:

відновити соціальні гарантії для дітей і молоді щодо пільгового харчування, проїзду та оздоровлення;

відновити права на здобуття освіти на пільгових умовах, у тому числі права на безоплатне навчання для дітей з багатодітних сімей;

запровадити систему підтримки студентських сімей з дітьми, зокрема, щодо надання знижок в оплаті за навчання, дисконтованих цільових кредитів на оплату навчання;

вирішити проблеми влаштування дітей до дошкільних закладів освіти та перевантаженості цих закладів.

Комітет з питань освіти, науки та інновацій отримав експертні висновки від:

1. *Міністерства соціальної політики України*, яке не підтримує цей проект Постанови.

2. *Міністерства охорони здоров'я України*, яке у межах своєї компетенції розглянуло проект Постанови та підтримало його із зауваженнями.

3. *Міністерства освіти і науки України*, яке в межах своєї компетенції надало низку зауважень до проекту Постанови, зокрема:

- абзац третій пункту 2 проекту Постанови щодо пільгового проїзду та харчування потребує перегляду, оскільки зазначені питання врегульовані законодавством. Так, статтею 56 Закону України "Про освіту" встановлюються державні гарантії здобувачам освіти стосовно забезпечення пільгового проїзду учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому у визначених органами місцевого самоврядування порядку та розмірах за рахунок видатків відповідних місцевих бюджетів. Щодо пільг харчування частиною третьою статті 56 Закону України "Про освіту" також визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, у підпорядкуванні яких перебувають державні і комунальні заклади освіти, забезпечують безоплатним гарячим харчуванням дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах (групах), дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям", дітей з числа осіб, визначених у статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", які навчаються в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) чи фахової передвищої освіти, осіб інших категорій, визначених законодавством та/або рішенням органу місцевого самоврядування. Аналогічні норми містяться у Законі України "Про дошкільну освіту" (стаття 35) та Законі "Про професійну (професійно-технічну) освіту" (стаття 22).

- абзац четвертий пункту 2 проекту Постанови пропонується виключити, оскільки відповідно до пункту 14 розділу VIII Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.10.2020 № 1274, діти з багатодітних сімей (п'ять і більше дітей) можуть бути переведені на вакантні місця державного або регіонального замовлення в порядку, передбаченими цими Умовами, якщо вони зараховані на навчання за іншими джерелами фінансування на відкриту або фіксовану (закриту) конкурсну пропозицію, а також на місця за рахунок цільових пільгових державних кредитів осіб у порядку, передбаченому законодавством, якщо вони зараховані на навчання за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб, і не отримували рекомендацію на місця державного або регіонального замовлення. Така ж можливість передбачена і для дітей з багатодітних сімей при вступі для здобуття фахової передвищої освіти (пункт 8 розділу VIII Умов прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2021 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 30.10.2020 року № 1342).

- абзац одинадцятий пункту 2 проекту Постанови пропонується виключити, оскільки плата за навчання в закладах вищої та фахової передвищої освіти в багатьох випадках є нижчою за собівартість навчання. Тому запровадження знижок не є механізмом, що відповідатиме інтересам студентських сімей та закладів освіти, а підтримка студентських сімей з дітьми має забезпечуватися

шляхом надання відповідної соціальної допомоги (соціальної стипендії, іншої допомоги у грошовій формі).

- абзац третій пункту 3 проекту Постанови пропонується виключити, оскільки відповідно до Плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 276, передбачені деталізовані кроки, спрямовані на подолання черги та збільшення місць у закладах дошкільної освіти.

Також Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695, визначено, зокрема, такі оперативні цілі та завдання як формування ефективної мережі закладів дошкільної освіти, сприяння розвитку приватних закладів дошкільної освіти; сприяння органам місцевого самоврядування в реалізації права дітей на здобуття дошкільної освіти; сприяння розвитку та розширенню мережі закладів дошкільної освіти шляхом запровадження альтернативних джерел фінансування, зокрема на засадах державно-приватного партнерства; впровадження системи електронних черг до закладів дошкільної освіти.

Крім цього, Міністерство освіти і науки України звертає увагу на те, що наявність черг у заклади дошкільної освіти характерна не для всіх регіонів України та залежить від типу місцевості (міська чи сільська).

4. Міністерства фінансів України, яке у своєму висновку зазначило, що протягом останнього часу запроваджено та збільшено розміри значної кількості допомог, зокрема підвищено розміри надбавки на догляд за особами з інвалідністю з дитинства та дітьми з інвалідністю тощо.

Також Кабінет Міністрів України подав на розгляд Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми” щодо збільшення розміру допомоги при народженні дитини” (реєстр. № 5585 від 28.05.2021), яким пропонується підвищити з 01.01.2022 розмір допомоги при народженні дитини з 41 280 грн до 50 000 грн зі щорічним коригуванням відповідно до індексу інфляції.

Тому, на думку Міністерства фінансів України, на сьогодні актуальним є питання здійснення загальної оцінки досягнутих цілей та очікуваних соціально-економічних результатів від реалізації таких змін. Окрім того, реалізація запропонованих пропозицій призведе до необхідності вишукування додаткових видатків з Державного бюджету України.

Також Міністерство фінансів України звернуло увагу на Рішення Конституційного Суду України від 26.12.2011 № 20-рп/2011, яким було підкреслено, що одним із визначальних елементів у регулюванні суспільних відносин у соціальній сфері є додержання принципу пропорційності між соціальним захистом громадян та фінансовими можливостями держави. Згідно зі статтею 22 Загальної декларації прав людини розміри соціальних виплат і допомоги встановлюються з урахуванням фінансових можливостей держави. Відтак, питання підвищення рівня соціальної підтримки окремих категорій населення має здійснюватися комплексно, з урахуванням соціально-

економічного становища країни та фінансової спроможності Державного бюджету України.

У межах компетенції Комітету з питань освіти, науки та інновацій проект Постанови був розглянутий на засіданні підкомітету з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях 20 вересня 2021 року та було прийняте рішення відправити проект Постанови про заходи, направлені на захист дитинства і материнства та подолання демографічної кризи в Україні (реєстр. № 5684 від 18.06.2021), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Цимбалюком М.М., Качурою О.А та іншими, на доопрацювання.

Враховуючи вищезазначене, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Постанови про заходи, направлені на захист дитинства і материнства та подолання демографічної кризи в Україні (реєстр. № 5684 від 18.06.2021), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Цимбалюком М.М., Качурою О.А та іншими, за наслідками розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Рішення Комітету надіслати до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

3. Контроль за виконанням Рішення Комітету покласти на голову підкомітету з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях О.Лис.

Голова Комітету

Сергій Бабак